

**§ 108 Förfrågan om utökad befogenhet för den inomkommunala
kollektivtrafiken i Skellefteå samt möjlighet till trafikplikt för trafik
inom Skellefteå Kommun
RS 2182-2024**

Sammanfattning

Regionala utvecklingsnämnden fattade 2024-08-22 beslut om att uppdra åt regionala kollektivtrafikmyndigheten att bereda inkommen ansökan från Skellefte kommun avseende utökad befogenhet att ingå avtal för den inomkommunala kollektivtrafiken i Skellefteå kommun och att skolskjutsar samt flygbusstrafiken ska omfattas av trafikpliktsbeslut.

I beredningsprocessen har såväl Skellefteå kommun som Länstrafiken i Västerbotten deltagit. Vid ett beslut om utökad befogenhet att ingå avtal är det av vikt att den allmänna kollektivtrafiken fortsatt ska vara ett sammanhållet kollektivtrafiksystem i Västerbotten.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar

Regionfullmäktige beslutar att den allmänna kollektivtrafiken i Västerbotten fortsatt ska vara ett sammanhållet kollektivtrafiksystem och att förutsättningar som finns framtagna för att bibehålla det sammanhållna kollektivtrafiksystemet är ett krav vid beslut om utökad befogenhet att ingå avtal.

Regionfullmäktige beslutar att delegera Skellefteå kommun utökad befogenhet att ingå avtal för allmän kollektivtrafik inom Skellefteå kommunen under förutsättning att kommunen konfirmerar att avsikten är att själva tillhandahålla eller direkttilldela trafik till eget bolag.

Överläggning samt förslag till beslut under sammanträdet

Under överläggningen yttrar sig Lars Lilja (S), Andreas Löwenhök (M), Lars Forsgren (SD), Hans-Inge Smetana (KD), Carina Sundbom (C), Charlotta Jansson Enqvist (M), Mattias Larsson (C), Jonas Karlberg (V), Maria Lundqvist Brömster (L), Hans Brettschneider (MP), Ewa-May Karlsson (C), Betty-Ann Nilsson (KD), Maria Kristoffersson (C) och Petter Nilsson (SD).

Lars Lilja (S), med stöd av Lars Forsgren (SD), Jonas Karlberg (V) och Hans Brettschneider (MP), yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Andreas Löwenhök (M), med stöd av Hans-Inge Smetana (KD), Carina Sundbom (C), Charlotta Jansson Enqvist (M), Mattias Larsson (C) och Maria Lundqvist Brömster (L), yrkar;

- I första hand att ärendet återremitteras för att tydliggöra Skellefteå kommuns intentioner. Om intentionen är att bedriva den regionala trafiken i egen regi, bör en dialog inledas mellan regionen och länets 15 kommuner om Västerbottensmodellens framtid. Dialogen ska utgå från en konsekvensanalys av vad ett beslut om att ge Skellefteå kommun utökad befogenhet att ingå

avtal för allmän kollektivtrafik inom kommunen innebär för övriga kommuner i länet.

- I andra hand, om återremissyrkandet avslås:
 - Att Skellefteå kommuns första förfrågan om utökad befogenhet att ingå avtal för den inomkommunala kollektivtrafiken avslås.

Beslutsgång gällande yrkande om återremiss

Ordförande frågar fullmäktige om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras, och finner att fullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning begärs. Regionfullmäktige godkänner följande beslutsgång godkänns;

Ja-röst för bifall till att ärendet ska avgöras idag.

Nej-röst för bifall till att ärendet ska återremitteras.

Omröstningsresultat

Med 38 ja-röster och 30 nej-röster, finner ordförande att fullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag. Se bilaga 1 till protokollet.

Beslutsgång gällande yrkande om bifall respektive avslag på ärendet

Ordförande ställer regionstyrelsens förslag mot Andreas Löwenhök mfl:s förslag om avslag, och finner att fullmäktige beslutar enligt regionstyrelsens förslag till beslut.

Omröstning begärs. Fullmäktige godkänner följande beslutsgång;

Ja-röst för bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Nej-röst för avslag enligt Andreas Löwenhöks mfl:s förslag.

Omröstningsresultat

Med 43 ja-röster och 25 nej-röster finner ordförande att fullmäktige beslutar bifalla regionstyrelsens förslag till beslut. Se bilaga 2 till protokollet.

Beslut

Regionfullmäktige beslutar att den allmänna kollektivtrafiken i Västerbotten fortsatt ska vara ett sammanhållet kollektivtrafiksystem och att förutsättningar som finns framtagna för att bibehålla det sammanhållna kollektivtrafiksystemet är ett krav vid beslut om utökad befogenhet att ingå avtal.

Regionfullmäktige beslutar att delegera Skellefteå kommun utökad befogenhet att ingå avtal för allmän kollektivtrafik inom Skellefteå kommunen under förutsättning att kommunen konfirmerar att avsikten är att själva tillhandahålla eller direkttilldela trafik till eget bolag.

Reservationer

Ledamöter och tjänstgörande ersättare i Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag och lämnar en skriftlig reservation enligt följande;

"Vi reserverar oss mot beslutet att godkänna Skellefteå kommuns ansökan om utökad befogenhet att ingå avtal för allmän kollektivtrafik inom kommunen. Västerbottensmodellen är grundläggande för länets kollektivtrafik och har framgångsrikt säkerställt samverkan mellan kommuner och regionen när det gäller planering, beställning och finansiering. Genom detta beslut hotas hela modellen, då det öppnar för att Skellefteå kommun kan bedriva kollektivtrafik på egen hand. Det innebär ett riskfyllt steg med potentiellt långtgående konsekvenser för länets kollektivtrafiksystém, inte minst genom att fler kommuner kan välja samma väg och därmed undergräva det samlade samarbetet.

Det är anmärkningsvärt att beslutet fattas utan att länets övriga kommuner involverats i en dialog om modellens framtid. En fråga av denna dignitet, som påverkar hela länet, kräver att alla berörda parter får möjlighet att diskutera och bidra till en lösning. Avsaknaden av en sådan dialog minskar tilliten till det regionala samarbetet och är en allvarlig brist i beslutsprocessen.

Vidare är ärendet otillräckligt berett. Det saknas tydliga besked om vad Skellefteå kommun faktiskt avser att göra med den utökade befogenheten. Det är fortfarande oklart om trafiken ska upphandlas, direkttilldelas ett internt bolag eller bedrivas i egen regi. Inte heller har någon konsekvensanalys presenterats över vad beslutet innebär för övriga kommuner i länet. Att fatta beslut utan denna information är oansvarigt och undergräver trovärdigheten i det regionala samarbetet.

Regionfullmäktige beslutade den 25 februari 2025 att återremittera ärendet, med uppdraget att tydliggöra Skellefteå kommuns intentioner och att föra en dialog med länets 15 kommuner om Västerbottensmodellens framtid, utifrån en konsekvensanalys. Sedan dess har inget av detta skett. Skellefteå kommun har fortfarande inte klargjort sina avsikter, och någon dokumenterad dialog med övriga kommuner saknas. I stället återförs ärendet i stort sett oförändrat. Det innebär att regionfullmäktiges uttryckliga beslut inte har följts, vilket är en allvarlig brist i den demokratiska processen. Sammanfattningsvis innebär beslutet att Skellefteå kommun ges möjlighet att gå sin egen väg inom kollektivtrafiken, ett tydligt avsteg från det regionala samarbete som Västerbottensmodellen bygger på. Det är ett beslut som riskerar att splittra länets kollektivtrafiksystém och undergräva den samverkan som varit avgörande för att säkerställa en välfungerande kollektivtrafik i hela Västerbotten. Vi beklagar djupt att regionen valt att fatta detta beslut utan att fullfölja det beredningsuppdrag som fullmäktige gett."

Särskilt yttrande

Ledamöter och tjänstgörande ersättare i Sverigedemokraterna lämnar in följande protokollsanteckning;

"Den borde ha återremitterats. Det är en fråga om att regionen inte ska syssla med tvingande solidaritet mot kommuner."

Beslutsunderlag

- §112 RS Förfrågan om utökad befogenhet för den inomkommunala kollektivtrafiken i Skellefteå samt möjlighet till trafikplikt för trafik inom Skellefteå Kommun
- §38 RUN Förfrågan om utökad befogenhet för den interkommunala kollektivtrafiken i Skellefteå samt möjlighet till trafikplikt för trafik inom Skellefteå kommun
- Förvaltningens tjänsteskrivelse - Befogenhet att ingå avtal för inomkommunal trafik i Skellefteå
- Promemoria/bilaga gällande Förutsättningar för utökad befogenhet att ingå avtal
- §21 RF Förfrågan om utökad befogenhet för den inomkommunala kollektivtrafiken i Skellefteå samt möjlighet till trafikplikt för trafik inom Skellefteå Kommun